

Sygn. akt III AUa 792/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel (spr.)
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSA Romana Mrotek
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2013 r. w Szczecinie

sprawy R. B.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o emeryturę rolniczą

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 października 2011 r. sygn. akt IV U 587/11

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 792/11

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30.03.2011r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił ubezpieczonemu R. B. prawa do emerytury rolniczej.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji organu rentowego podniósł, że nie posiada prawa do emerytury pracowniczej, gdyż skutecznie zaskarżył nieprawomocną decyzję w tym przedmiocie i cofnął również wniosek o przyznanie emerytury pracowniczej. Tym samym nie było podstaw do odmówienia przyznania prawa do emerytury rolniczej i uwzględnienia wszystkich tych okresów, które zaliczono do stażu emerytalnego pracowniczego, a od których zarazem zależało ustalenie prawa do emerytury rolniczej. W toku procesu ubezpieczony oświadczył, że jego wolą jest pobieranie świadczenia emerytalnego z systemu rolniczego.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes KRUS (organ rentowy) wniósł o jego oddalenie, podnosząc, iż ZUS I Oddział w W. poinformował, że decyzja, na mocy której przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury pracowniczej jest aktem prawomocnym. Wobec powyższego organ rentowy, działając na podstawie art.20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, przy rozpatrywaniu wniosku o emeryturę pracowniczą zaliczył ubezpieczonemu okres podlegania ubezpieczeniu rolniczemu jedynie od 30.12.1976r. do 08.04.1980r. oraz od 01.09.1999r. do 30.09.1999r., tj. łącznie 3 lata i 4 miesiące, zamiast wymaganych 30 lat.

Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 12.10.2011r. oddalił odwołanie.

Sąd I Instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych. Dnia 22.08.2008r. R. B. zgłosił wniosek o emeryturę, a w dniu 16.04.2009r. zwrócił się do rolniczego organu rentowego o przekazanie wniosku o emeryturę do ZUS, gdyż uważa, że świadczenia z ZUS będą dla niego korzystniejsze i dlatego rezygnuje ze świadczeń z KRUS. Za pismem przewodnim z 16.04.2009r. rolniczy organ rentowy przesłał wniosek ubezpieczonego o ustalenie prawa do emerytury do ZUS (...) Biura (...) w I Oddziale w W..

Decyzją z 24.06.2010r. ZUS w I Oddziale w W. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury, począwszy od 1.08.2008r., przyjmując do ustalenia prawa do emerytury następujące okresy zatrudnienia i ubezpieczenia:

- od 05.07.1964r. do 03.11.1966r. okres pracy w gospodarstwie rolnym,
- od 04.11.1966r. do 12.04.1970r. ubezpieczenie pracownicze,
- od 13.04.1970r. do 10.07.1970r. okres pracy w gospodarstwie rolnym,
- od 11.07.1970r. do 23.04.1970r. ubezpieczenie pracownicze,
- od 25.10.1970r. do 02.06.1971r. okres pracy w gospodarstwie rolnym,
- od 03.06.1971r. do 24.07.1972r. ubezpieczenie pracownicze,
- od 25.07.1972r. do 08.06.1976r. okres pracy w gospodarstwie rolnym,
- od 07.09.1976r. do 29.12.1976r. ubezpieczenie pracownicze,
- od 09.04.1980r. do 30.08.1999r. okres pracy w gospodarstwie rolnym,
- od 01.10.2004r. do 06.04.2005r. ubezpieczenie pracownicze,
- od 07.04.2005r. do 31.07.2008r. praca za granicą.

Po otrzymaniu decyzji z 24.06.2010r. ubezpieczony pismami z 10.07.2010r. i 20.07.2010r. zwrócił się do ZUS I Oddziału w W. o przesłanie jego dokumentów do KRUS celem przeliczenia świadczeń emerytalnych, podając, że niekorzystnie naliczono mu świadczenie emerytalne, a nadto, w związku z tym większość składek odprowadził do KRUS, to świadczenie emerytalne rolnicze może być dla niego korzystniejsze.

Pismem z 15.12.2010r. ZUS I Oddział w W. przesłał do KRUS kopie dokumentów ubezpieczonego i wskazał, że ubezpieczony posiada uprawnienia do emerytury od 01.08.2008r., a wypłata świadczenia jest zawieszona uwagi na dochody przekraczające 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie

nie zasługiwało na uwzględnienie i wskazał za podstawę prawną rozstrzygnięcia art. 19 ust. 2, art. 20 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity opubl. w Dz. U. z 2008r., Nr 50, poz. 291, ze zm.) - jednocześnie przytaczając ich treść. Sąd pierwszej instancji podniósł, iż poza sporem pozostaje fakt, że ubezpieczony R. B. osiągnął w dniu (...) . wiek 60 lat i zaprzestał działalności rolniczej.

Organ rentowy uznał, że ubezpieczony nie spełnia warunku podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat, gdyż do okresów podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu nie zalicza się na mocy art. 20 ust. 2 ww. ustawy okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów. Decyzją z 24.06.2010r. ZUS bowiem przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury, przyjmując okresy zatrudnienia

i ubezpieczenia: od 05.07.1964r. do 03.11.1966r. okres pracy w gospodarstwie rolnym, od 04.11.1966r. do 12.04.1970r. ubezpieczenie pracownicze, od 13.04.1970r. do 10.07.1970r. okres pracy w gospodarstwie rolnym, od 11.07.1970r. do 23.04.1970r. ubezpieczenie pracownicze , od 25.10.1970r. do 02.06.1971r. okres pracy w gospodarstwie rolnym, od 03.06.1971r. do 24.07.1972r. ubezpieczenie pracownicze, od 25.07.1972r. do 08.06.1976r. okres pracy w gospodarstwie rolnym, od 07.09.1976r. do 29.12.1976r. ubezpieczenie pracownicze, od 09.04.1980r. do 30.08.1999r. okres pracy w gospodarstwie rolnym,

od 01.10.2004r. do 06.04.2005r. ubezpieczenie pracownicze, od 07.04.2005r. do 31.07.2008r. praca za granicą. Na podstawie zaś art.20 ust. 2 ww. ustawy rolniczy organ rentowy

istotnie nie mógł zaliczyć tych okresów do okresów podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w ramach systemu rolniczego ubezpieczenia, co musiało też skutkować pominięciem tychże i uwzględnieniem pozostałych okresów, tj. już tylko w wymiarze 3 lata

i 4 miesiące, zamiast wymaganych 30 lat. Co prawda, ubezpieczony wywodził przed Sądem Okręgowym, że decyzja z 24.06.2010r. jest nieprawomocna, gdyż ją terminowo zaskarżył,

ale Sąd uznał za przesądzające oświadczenie pozwanego organu rentowego, że rzezona decyzja jest ostateczną i poglądem tegoż, że ubezpieczony nie wniósł odwołania od decyzji,

a wniosek o przyznanie emerytury rolniczej i przekazane do KRUS. Sąd orzekający

w pierwszej instancji podniósł, że nie może podważać prawomocności decyzji wydanej przez inny organ rentowy i skutecznie niezaskarżonej, skoro decyzja z 24.06.2010r. nadal istnieje

w obrocie prawnym, a oświadczenie ubezpieczonego o cofnięciu wniosku o emeryturę pracowniczą nie wywołało skutków prawnych i postępowanie w sprawie tego świadczenia

nie zostało umorzone (wniosek o emeryturę może być wycofany, jednak nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji, a w razie wycofania wniosku postępowanie w sprawie świadczenia podlega umorzeniu, zgodnie z art. 116 ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Zdaniem Sądu Okręgowego, to rzeczą ubezpieczonego jest wyjaśnienie z ZUS intencji wniesienia pism z 10.07.2010r.

i 20.07.2010r. oraz doprowadzenie do umorzenia postępowania w sprawie emerytury pracowniczej; nie jest celowym wykazywanie tych okoliczności przed Sądem orzekającym

w sprawie przeciwko innemu organowi rentowemu. Skoro zaś decyzja z 24.06.2010r. jest prawomocna, to zarzuty odwołania: błędu w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia organu, polegającego na przyjęciu, że ubezpieczony posiada ustalone prawo do emerytury pracowniczej, naruszenia prawa materialnego, w szczególności art. 19 ust.2 w związku z art. 20 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, art.20 ust. 2 i art. 33 ust. 2 tej ustawy nie są trafne.

Z tych też przyczyn, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zaskarżył w całości ubezpieczony wnosząc o jego „zmianę i uwzględnienie odwołania”, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a nadto o zasądzenie na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego,

za postępowanie w obu instancjach, według norm przepisanych (k. 69, 120).

Wyrokowi Sądu Okręgowego apelujący zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności:

- **art. 19 ust. 2 w zw. z art. 20 ust. 1 ustawy** z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego nienależyte zastosowanie i w konsekwencji błędne ustalenie, że ubezpieczonemu nie przysługuje emerytura rolnicza, podczas gdy w rzeczywistości ubezpieczony spełnia wszystkie wskazane w przedmiotowym przepisie przesłanki,

- **art. 20 ust. 2 ustawy** dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego zastosowanie pomimo braku uzasadniających to przesłanek i tym samym nie zaliczenie wskazanych w decyzji Prezesa KRUS z dnia 30 marca 2011 r. okresów pracy do okresów ubezpieczenia, od których zależy prawo do emerytury rolniczej, jako rzekomo zaliczonych na poczet emerytury pracowniczej,

- **art. 33 ust. 2 ustawy** z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego niezastosowanie i tym samym pozbawienie ubezpieczonego prawa wyboru pomiędzy emeryturą rolniczą a emeryturą pracowniczą,

- **art. 116 ust. 2 ustawy** o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. poprzez jego niezastosowanie i tym samym pominięcie okoliczności, że ubezpieczony cofnął wniosek o przyznanie emerytury pracowniczej przed uprawomocnieniem się przedmiotowej decyzji, a tym samym do ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury rolniczej winny zostać zaliczone wszystkie okresy pracy ubezpieczonego;

II. naruszenie przepisów prawa procesowego, mogące mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia:

- **art. 233 k.p.c.** poprzez naruszenie przez Sąd zasady swobodnej oceny dowodów, zaniechanie wszechstronnego rozważenia całości zebranego w sprawie materiału dowodowego, w zgodzie z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, pominięcie faktów i dowodów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, polegające w szczególności na nieuwzględnieniu dowodów świadczących, iż decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z 24 czerwca 2010 r. nie jest prawomocna, a ubezpieczony cofnął wniosek o przyznanie emerytury pracowniczej, podczas gdy Sąd (...) obowiązany był uwzględnić fakt złożenia przez pozwanego pism z dnia 10 lipca 2010 r., 20 lipca 2010 r. oraz 22 lipca 2011 r., wyjaśnić charakter prawny wskazanych pism oraz ich skuteczność,

- a nadto **niezgodność poczynionych ustaleń ze stanem faktycznym sprawy** i błędne przyjęcie, że decyzja z 24.06.2010 r. jest prawomocna i odmowa zaliczenia przez Prezesa KRUS okresów pracy ubezpieczonego w latach 1966 - 2008 r. była uzasadniona, podczas gdy w rzeczywistości rzeczona decyzja nie jest prawomocna i wobec jej zaskarżenia wraz z cofnięciem wniosku o przyznanie emerytury pracowniczej Prezes KRUS powinien był zaliczyć do okresów ubezpieczenia wszystkie okresy pracy ubezpieczonego w latach 1966 — 2008 r.

W toku postępowania apelacyjnego, ubezpieczony podniósł, że decyzja przyznająca emeryturę pracowniczą została wyeliminowana z obrotu prawnego, gdyż w odrębnej sprawie z odwołania od decyzji z dnia 26.06.2010r., toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie, doszło do umorzenia postępowania sądowego wskutek uznania skutecznego cofnięcia wniosku o emeryturę z dnia 22.08.2008r. (k. 120-122).

Organ rentowy nie ustosunkował się do treści apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny, po przeprowadzeniu wnioskowanego przez apelującego dowodu z prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 8.10.2012r., w sprawie o sygn. XIV U 2823/11, k. 122 akt, podzielił w całości ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu I Instancji, przedstawione w pisemnych motywach zaskarżonego rozstrzygnięcia, przyjmując za własne, co czyniło zbytecznym ich ponowne szczegółowe przytaczanie. Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy nie naruszył tak norm prawa materialnego, jak i zasad postępowania, które uzasadniałyby uwzględnienie wniosków apelacji.

Na wstępie należy podnieść, iż w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznych w oparciu o wszechstronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, w granicach zasady swobodnej oceny dowodów, zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. i trafnie przyjął, że na dzień wydania zaskarżonej decyzji z dnia 30.03.2011r., odmawiającej prawa do emerytury z rolniczego ubezpieczenia społecznego, istniała w obrocie prawnym ostateczna decyzja organu rentowego

o przyznaniu ubezpieczonemu prawa do emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, co stanowiło podstawę odmowy zaliczenia tych okresów ubezpieczeniowych, przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej, które zostały uwzględnione do stażu ubezpieczeniowego, ustalonego dla celów emerytury pracowniczej. Wniosek ubezpieczonego o emeryturę pracowniczą zainicjował postępowanie, zakończone decyzją o przyznaniu prawa do emerytury pracowniczej, która następnie stała się ostateczną (prawomocną). Wbrew zarzutom zawartym w odwołaniu, powielonym w apelacji, na dzień wydania przez rolniczy organ rentowy decyzji, zaskarżonej w niniejszej sprawie, decyzja ZUS z dnia 26.06.2010r. była ostateczna i nie było podstaw do dokonywania odmiennych ustaleń faktycznych oraz prawnych. Należy zauważyć, że pismo ubezpieczonego z dnia 20.07.2010r., zatytułowane „wniosek dotyczy decyzji z dnia (...) z dnia 24.06.2010r.” zawierało wyraźnie wniosek o przesłanie jego dokumentów do KRUS „celem przeliczenia świadczeń emerytalnych”, z uwagi na to, że według jego oceny, świadczenie emerytalne, przyznane przez ZUS, jest mniej korzystne niż to, które dosłałby z KRUS (k.23). Także oświadczenie ubezpieczonego o cofnięciu wniosku o przyznanie prawa do emerytury pracowniczej było datowane dopiero na dzień 22.07.2011r. (k.30) nie oznaczało wzruszenia ostatecznej decyzji ZUS z dnia 24.06.2010r. Sąd Okręgowy, orzekający w niniejszej sprawie, prawidłowo zatem przyjął, że decyzja ZUS była ostateczna. Należy podkreślić, że Sąd pracy i ubezpieczeń społecznych nie rozstrzyga o zasadności wniosku emerytalnego, lecz o prawidłowości wydanej wskutek tego podania, zaskarżonej decyzji. Postępowanie sądowe, inicjowane odwołaniem od decyzji, jest postępowaniem kontrolnym, polegającym na zbadaniu czy zaskarżona decyzja rolniczego organu rentowego jest prawidłowa według stanu faktycznego i prawnego z daty jej wydania. Sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, tak pierwszej, jak i drugiej instancji, nie orzeka według stanu na dzień wyrokowania, lecz właśnie według stanu rzeczy na dzień wydania decyzji administracyjnej. Sąd nie działa w zastępstwie organu rentowego, w związku z czym nie ustala prawa do świadczeń i choć samodzielnie oraz we własnym zakresie rozstrzyga wszelkie kwestie związane z prawem lub wysokością świadczenia objętego decyzją, to jego rozstrzygnięcie odnosi się do zaskarżonej decyzji (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601).

W sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego sąd pierwszej instancji kontroluje jej zgodność z prawem, a sąd drugiej instancji – prawidłowość rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji w odniesieniu do stanu rzeczy (faktycznego i prawnego) istniejącego w chwili wydania przez organ rentowy decyzji. Dzień wyrokowania w tym sensie jest tożsamy z dniem wydania zaskarżonej, sądowo kontrolowanej, decyzji. Tym samym, wydane w dniu 8.10.2012r. postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie o umorzeniu innego postępowania, tj. z odwołania ubezpieczonego od decyzji ZUS z dnia 26.06.2010r.

w konsekwencji uznania za skuteczne cofnięcie wniosku emerytalnego z dnia 22.08.2008r. (k.122), nie mogło mieć wpływu na rozstrzygnięcie zapadłe w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze przedstawioną argumentację Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, o czym orzekł w sentencji.

SSA Romana Mrotek SSA Zofia Rybicka – Szkibiel SSA Jolanta Hawryzko